

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa K. W.
przeciwko N. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M. (poprzednio T.
(Polska) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.)
i T. w W. (Wielka Brytania)
o ochronę praw autorskich i o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 lipca 2021 r., sygn. akt I ACz (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. przyznaje adw. Z. M. K. od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w (...) kwotę 18.750
zł (osiemnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt złotych), w tym
należny podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda K. W. od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 20 lipca 2021 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN z dnia: 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona. W tym kontekście Sąd Najwyższy wskazuje, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia. Jego rozpoznanie

nie ma charakteru postępowania w ramach trzeciej instancji. Służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego, wśród których pozostają przede wszystkim nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm.) jego obowiązki obejmują zapewnienie jednolitości orzecznictwa i rozstrzyganie zagadnień prawnych. Tym właśnie celom wypada podporządkować także rozstrzyganie skarg kasacyjnych.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. np. postanowienia SN z dnia: 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; 25 maja 2021 r., II CSK 96/21). Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia SN z dnia: 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14; 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN z dnia:

24 października 2012 r., I PK 129/12; 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, Biul. SN 2015, nr 5). Zagadnienie to nie może być przy tym pozorne, czyli m.in. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Po pierwsze, skarżący nie sprecyzował oraz nie sformułował żadnych zagadnień prawnych, a nie jest rolą Sądu Najwyższego dokonywanie wykładni, o jakie zagadnienia może chodzić stronie. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wskazał, z czym wiązać się mają podnoszone zagadnienia, a zatem zagadnienia nie spełniają wymogów wynikających z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego. Oczywiście jest, że powyższych warunków nie spełnia stwierdzenie skarżącego o występowaniu w sprawie istotnych zagadnień prawnych, bez podjęcia nawet próby ich skonkretyzowania. Fakt ten czyni w efekcie bezskuteczny wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi do rozpoznania w oparciu o tę przesłankę. W konsekwencji, już tylko z tego powodu skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

Po drugie, nie stanowi zagadnień prawnych stwierdzenie o potrzebie dokonania oceny prawnej w określonym zakresie w sytuacji, gdy skarżący nie przedstawił argumentów, które świadczyłyby o możliwych rozbieżnościach interpretacyjnych, innych niż ocena, którą przyjął Sąd drugiej instancji. Ponadto, skarżący nie wykazał elementu „istotności” ani „nowości”, ograniczając się do przedstawienia argumentacji stanowiącej w istocie polemikę ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego. W niniejszej sprawie ograniczono się do zgłoszenia wątpliwości, które w istocie stanowią pozór występowania w sprawie zagadnień prawnych.

Po trzecie, argumentacja odnośnie do występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych osadzona jest w okolicznościach sprawy, jej kazuistyczny sposób ujęcia wskazuje, iż nie ma ona charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz odzwierciedla jedynie zarzuty w stosunku do rozstrzygnięcia Sadu *meriti*.

Po czwarte, nie budzi w orzecznictwie Sądu Najwyższego wątpliwości, że połączone mogą być roszczenia niepozostające ze sobą w związku, oparte

na innej podstawie faktycznej oraz wynikające z różnych uprawnień materialnoprawnych. Zasadność poszczególnych roszczeń podlega oddzielnemu badaniu i rozpoznaniu; każde z nich zachowuje samodzielność procesową i orzeczenie o każdym z nich wywiera skutki przewidziane w art. 366 k.p.c. Sąd może przeprowadzić oddzielną rozprawę co do niektórych z połączonych roszczeń (art. 218 k.p.c.) oraz wydać wyrok częściowy, z zachowaniem warunków z art. 317 k.p.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r., III CZP 58/13, OSNC 2014, nr 6, poz. 62).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono – przy uwzględnieniu § 8 pkt 9 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 18), a także wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz.U. z 2020 r., poz. 769) – na podstawie § 2 pkt 9 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.). Analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia.

Sąd Najwyższy nie orzekał o kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz strony wnoszącej odpowiedź na skargę kasacyjną, gdyż została ona wniesiona po terminie (k. 1440, 1441).